

**UCHWAŁA NR XXI/157/26
RADY GMINY PLEŚNA**

z dnia 30 stycznia 2026 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Pleśna na lata 2026 – 2028.

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, ze zm.) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz.49 ze zm.) Rada Gminy w Pleśnej uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji na lata 2026 – 2028 Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Pleśna stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pleśnej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Janusz Jarzab

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Pleśna na lata 2026 – 2028

Spis treści

Rozdział	I
Otoczenie prawne.....	4
1.1. Podstawa prawna Programu	4
Rozdział	II
Wspieranie rodziny	6
2.1. Rodzina jako wartość	6
2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny	6
2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny.....	7
2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	8
Rozdział	III
Wspieranie rodziny w Gminie Pleśna.....	12
3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem GOPS	12
3.2. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną	12
3.3. Wsparcie asystenta rodziny	13
Rozdział	IV
Analiza SWOT.....	15
Rozdział	V
Adresaci Programu.....	17
Rozdział	VI
Realizatorzy Programu.....	18
Rozdział	VII
Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026 - 2028.....	18
Rozdział	VIII
Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026–2028.....	28
Rozdział	IX
Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026–2028.....	29

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026–2028 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49) w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt, burmistrz, prezydent składa radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 49)
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2025 r., poz. 636 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 881),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r., poz. 383),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r., poz. 46 ze zm.),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 1071),
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 1568 z późn.zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),

- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2024 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako wartość

Rodzina jest jedną z najstarszych i najważniejszych instytucji społecznych, która odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw, wartości i więzi międzyludzkich. Pełni funkcje wychowawcze, emocjonalne i socjalizacyjne, będąc pierwszym środowiskiem, w którym człowiek uczy się norm społecznych, zasad współżycia i budowania relacji z innymi ludźmi. W tym sensie rodzina stanowi fundament dla rozwoju osobistego i społecznego każdego członka.

Wartości rodzinne — takie jak poczucie bezpieczeństwa, troska o drugą osobę czy wzajemny szacunek — nadal pozostają istotne, choć ich przejawy mogą przyjmować nowe formy. Współczesna rodzina funkcjonuje w realiach szybkiego tempa życia, częstych zmian zawodowych oraz powszechnego dostępu do technologii, co może osłabiać codzienną bliskość i spontaniczne kontakty. Dlatego coraz większego znaczenia nabiera świadome budowanie relacji oparte na dialogu, empatii i uważności na potrzeby każdego członka.

Wyzwania te skłaniają rodziny do poszukiwania nowych sposobów wzmacniania więzi — poprzez wspólne rytuały, regularne rozmowy, odpowiedzialne korzystanie z mediów cyfrowych czy stwarzanie przestrzeni do wyrażania emocji i opinii. Wartości rodzinne nie zanikają, lecz przekształcają się, dostosowując do współczesnych warunków, w których równowaga między życiem zawodowym a prywatnym staje się trudniejsza do utrzymania.

W takiej perspektywie kluczowe jest tworzenie atmosfery, w której każdy członek rodziny czuje, że jego głos ma znaczenie, a trudności są rozwiązywane wspólnie. Rodzina, która świadomie pielęgnuje relacje, wzmacnia poczucie przynależności, zwiększa odporność na kryzysy i staje się przestrzenią dającą wsparcie, stabilność i możliwość rozwoju mimo dynamicznych zmian zachodzących we współczesnym świecie¹.

2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowania i rozwoju człowieka, ulegała na przestrzeni lat znacznym przemianom. Z dawnych modeli opartych na wyraźnym podziale ról i hierarchii, w których dominującą pozycję zajmował mężczyzna, a obowiązki kobiety koncentrowały się na sferze domowej, stopniowo przekształciła się w strukturę bardziej partnerską, elastyczną i otwartą na zmiany społeczne. Rozwój gospodarczy, wzrost

1

Mariański, Janusz. „Rodzina jako wartość podstawowa w świadomości młodzieży szkolnej”. *Copernicus Political and Legal Studies*, t. 2, nr 2, 2023, s. 80–102, <https://doi.org/10.15804/CPLS.2023207>.

aktywności zawodowej kobiet oraz zmiany kulturowe przyczyniły się do innego rozumienia odpowiedzialności rodzinnych oraz większego znaczenia relacji opartych na współpracy, wzajemnym wsparciu i bliskości emocjonalnej.

Współczesna rodzina funkcjonuje jednak w warunkach nowych wyzwań. Intensywny rozwój technologii, szybkie tempo życia, presja osiągnięć i dominujący konsumpcjonizm wpływają na sposób organizowania codzienności i budowania więzi. Coraz częściej to urządzenia elektroniczne przejmują funkcje towarzyszenia dziecku, co może prowadzić do osłabienia bezpośrednich kontaktów i trudności w komunikacji. Widać również narastającą potrzebę równoważenia obowiązków zawodowych i rodzinnych oraz świadomego dbania o jakość relacji².

Zmieniające się warunki społeczne sprawiają, że wsparcie dla rodzin nabiera szczególnego znaczenia. Program Wspierania Rodziny ma na celu wzmacnianie rodziców w ich codziennych rolach, wspieranie budowania stabilnych i bezpiecznych relacji oraz tworzenie warunków, w których rodzina, niezależnie od swojej struktury może prawidłowo funkcjonować i rozwijać się.

2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny

W literaturze pedagogicznej podkreśla się, że rozwój dziecka oraz jego zachowania są w dużej mierze kształtowane przez warunki, w jakich funkcjonuje rodzina. Autorzy wskazują, że środowisko domowe może zarówno wspierać prawidłowy rozwój, jak i przyczyniać się do powstawania trudności wychowawczych. W tym kontekście wyróżnia się **czynniki ryzyka**, które zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych, oraz **czynniki chroniące**, które wzmacniają odporność dziecka i sprzyjają jego prawidłowemu funkcjonowaniu³.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka to takie elementy środowiska rodzinnego, które utrudniają prawidłowy rozwój dziecka i mogą prowadzić do zaburzeń emocjonalnych, trudności szkolnych czy zachowań destrukcyjnych. W artykule zwraca się uwagę, że należą do nich m.in.:

- brak stabilności emocjonalnej w rodzinie,
- niski poziom wsparcia i zaniedbywanie potrzeb dziecka,
- nadmierny stres i napięcia między członkami rodziny,
- niewłaściwe wzorce zachowań przekazywane przez dorosłych,
- nieumiejętność radzenia sobie z konfliktami,

2

S. Romanowska-Jonio, Rodzina w kontekście zmian społeczno-kulturowych w świetle badań własnych, *Wychowanie w Rodzinie*, t. XXXI (2/2024),

3

P. Jusko (2024). Czynniki ochronne i czynniki ryzyka w komunikacji rodzinnej ujęte w procesie oceny ryzyka zagrożenia dziecka. *Praca Socjalna*, 3(39), 5–27. DOI: 10.5604/01.3001.0054.7129.

- nieprzewidywalność środowiska wychowawczego,
- zaburzone relacje pomiędzy rodzicami,
- niewystarczająca kontrola i zainteresowanie życiem dziecka.

Obecność wielu czynników ryzyka jednocześnie może znacząco obniżać poczucie bezpieczeństwa dziecka oraz zwiększać podatność na zachowania problemowe.

Czynniki chroniące

Czynniki chroniące to zasoby rodziny i środowiska, które pomagają dziecku rozwijać się prawidłowo mimo trudności. W tekście wskazano, że szczególne znaczenie mają:

- ciepłe, wspierające relacje z opiekunami,
- poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności w rodzinie,
- jasne, spójne normy i zasady,
- uważność dorosłych na potrzeby i emocje dziecka,
- konstruktywna komunikacja i otwartość w rozmowie,
- wsparcie w budowaniu kompetencji społecznych,
- pozytywne wzorce zachowań oferowane przez dorosłych,
- wzmacnianie poczucia wartości i sprawczości dziecka.

Czynniki chroniące przeciwdziałają skutkom czynników ryzyka i budują odporność dziecka na wyzwania, z którymi może się mierzyć w domu, szkole lub środowisku rówieśniczym.

2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy⁴.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 [ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej](#):⁵

4

Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny. Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s.

10.

5

art. 15 ust. 1 [ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej](#) (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49)

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z [pracownikiem socjalnym](#);
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia [gospodarstwa domowego](#);
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia [kwalifikacji zawodowych](#);
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek [sądu](#), opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub Grupą Diagnostyczno-Pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);

- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małeletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka stanowi formę rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszcza się maksymalnie ośmioro dzieci. Tę formę opieki mogą prowadzić zarówno małżonkowie, jak i osoby niepozostające w związku małżeńskim, zapewniając dzieciom warunki możliwie najbardziej zbliżone do rodzinnych.

Rodzina wspierająca to rodzina, która pomaga innym rodzinom mającym trudności w opiece i wychowaniu dzieci, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych. Współpracuje ona z asystentem rodziny, wspierając działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Rodzina pomocowa pełni z kolei rolę czasowego opiekuna dla dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka z różnych przyczyn nie mogą sprawować nad nim bieżącej opieki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostką lub podmiotem odpowiedzialnym za koordynowanie i wspieranie wszystkich form pieczy rodzinnej, w tym za przygotowanie kandydatów oraz monitorowanie jakości sprawowanej opieki.

Pieczka zastępcza to forma czasowej, a niekiedy długoterminowej opieki nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy odbywa się z reguły na podstawie postanowienia sądu, choć w sytuacjach nagłych decyzję o zabezpieczeniu dziecka mogą podjąć także uprawnione służby lub sami rodzice — zawsze z późniejszą weryfikacją sądu, który podejmuje ostateczną decyzję o dalszym losie dziecka. Termin „piecza zastępcza” oznacza, że dziecko pozbawione właściwej opieki rodziców powinno otrzymać miejsce zapewniające mu domowe warunki, zarówno w formie rodzinnej, jak i instytucjonalnej, którego podstawowym celem jest zapewnienie mu bezpieczeństwa, stabilizacji i niezbędnego wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną, do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka z rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”⁶.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza stanowi instytucjonalną formę pieczy zastępczej, w której dzieci częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej otrzymują całodobową opiekę i wsparcie wychowawcze. Funkcjonują różne typy takich placówek, m.in. socjalizacyjne, interwencyjne oraz specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego również zapewnia całodobową opiekę i wychowanie, jednak działa w warunkach bardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego. Może w niej przebywać do 8 dzieci, a także młode osoby, które osiągnęły pełnoletność, pozostając nadal w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego to forma pomocy, której głównym celem jest wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnianie dzieciom bezpiecznego miejsca do rozwoju i aktywności. Placówki te mogą działać w różnych formach:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne⁷.

6

Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

7

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III

Wspieranie rodziny w Gminie Pleśna

3.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem GOPS

W 2022 roku największą grupę rodzin objętych wsparciem stanowiły rodziny z powodu niepełnosprawności, których było 67, natomiast w kolejnych latach liczba ta wzrosła do 71 w 2023 roku, by następnie spaść do 63 w 2024 roku. Ubóstwo pozostawało jedną z częstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej, przy czym liczba rodzin utrzymywała się na zbliżonym poziomie w latach 2022–2024, z niewielkim spadkiem w ostatnim roku analizowanego okresu. Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wykazywała tendencję malejącą, co może świadczyć o stopniowej stabilizacji sytuacji części gospodarstw domowych. W przypadku bezrobocia odnotowano niewielki spadek w 2023 roku, jednak w 2024 roku nastąpił ponowny wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia z tego powodu. Potrzeba ochrony macierzyństwa charakteryzowała się wahaniami, ze spadkiem liczby rodzin w 2023 roku i ponownym wzrostem w 2024 roku. Zauważalny jest natomiast wyraźny spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz utrzymująca się na niskim poziomie liczba rodzin, w których problemem był alkoholizm.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2022	Liczba rodzin w 2023	Liczba rodzin w 2024
Ubóstwo	46	47	45
Długotrwała lub ciężka choroba	35	34	33
Niepełnosprawność	67	71	63
Bezrobocie	32	31	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	13	17
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	11	10	6
Alkoholizm	3	1	1

3.2. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną

W latach 2022–2024 widoczny jest systematyczny spadek ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną, z 300 rodzin w 2022 roku do 257 rodzin w 2024 roku. Zmniejszała się również liczba rodzin, którym przyznano świadczenia, co może wskazywać na stopniową poprawę sytuacji części gospodarstw domowych lub zmianę struktury udzielanego wsparcia.

Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych utrzymywała się na relatywnie

stabilnym poziomie, choć także w tym zakresie odnotowano niewielką tendencję spadkową. Rodziny z dziećmi stanowiły istotną część beneficjentów pomocy społecznej, przy czym ich liczba nieznacznie malała w kolejnych latach analizowanego okresu. W strukturze rodzin z dziećmi dominowały gospodarstwa domowe wychowujące dwoje lub troje dzieci, jednak w kolejnych latach widoczny był spadek liczby rodzin wielodzietnych. Jednocześnie w 2024 roku odnotowano wzrost liczby rodzin wychowujących jedno dziecko w porównaniu do lat wcześniejszych. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej systematycznie malała, co może świadczyć o poprawie ich sytuacji życiowej lub skuteczności działań wspierających. W tej grupie najczęściej występowały rodziny wychowujące jedno lub dwoje dzieci, przy czym liczba rodzin z większą liczbą dzieci utrzymywała się na niskim poziomie.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2022	2023	2024
Rodziny, którym przyznano świadczenie	151	137	118
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	149	143	139
Razem	300	280	257
Rodziny z dziećmi ogółem	50	44	43
O liczbie dzieci:			
1	6	8	10
2	20	18	16
3	13	9	7
4	6	6	8
5	1	1	1
6	1	1	1
7 i więcej	3	1	0
Rodziny niepełne ogółem	20	18	16
O liczbie dzieci:			
1	8	9	5
2	6	3	6
3	4	3	4
4 i więcej	2	3	1

3.3. Wsparcie asystenta rodziny

W latach 2022–2024 liczba zawieranych kontraktów socjalnych wykazywała tendencję spadkową, z 8 kontraktów w 2022 roku do 6 w latach 2023 i 2024. Zmniejszała się również liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, co może świadczyć o ograniczeniu zapotrzebowania na tę formę wsparcia lub o zmianie sposobu pracy z rodzinami. W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków korzystania z poradnictwa specjalistycznego, co może wskazywać na brak zgłoszeń lub realizację wsparcia w innych formach. Interwencja kryzysowa nie była podejmowana w żadnym z analizowanych lat.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2022	2023	2024

Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	8	6	6
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	4	3	1
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Interwencja kryzysowa	0	0	0

W latach 2022–2024 widoczny jest wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z usług asystenta rodziny, z 4 rodzin w 2022 roku do 1 rodziny w 2024 roku. Jednocześnie wzrastała liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, co może wskazywać na zmianę charakteru kierowania tej formy wsparcia. Liczba rodzin wskazywanych do pracy z asystentem przez pracowników socjalnych systematycznie malała w kolejnych latach. W 2022 roku zakończenie pracy z asystentem nastąpiło w dwóch przypadkach z powodu osiągnięcia założonych celów, natomiast w latach 2023–2024 nie odnotowano takich sytuacji. W pojedynczym przypadku w 2022 roku zakończenie współpracy nastąpiło z przyczyn niezwiązanych z osiągnięciem efektów pracy, takich jak zaprzestanie współpracy lub zmiana miejsca zamieszkania.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	4	3	1
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0	1	2
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	4	2	1
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę: osiągnięcie celów	2	0	0
Zaprzestanie pracy przez rodzinę brak efektów inne np. przeprowadzka	1	0	0

Rozdział IV

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem pozwalającym na kompleksową ocenę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń związanych z określoną grupą, instytucją lub obszarem działania. Pozwala ona na identyfikację czynników wewnętrznych, które mogą wspierać lub utrudniać realizację celów, oraz czynników zewnętrznych, które mogą stwarzać okazje do rozwoju lub generować ryzyka.

Mocne strony (Strengths):	Słabe strony (Weaknesses):
• Systematyczny spadek ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022–2024 może świadczyć o stopniowej poprawie sytuacji życiowej części gospodarstw domowych oraz o skuteczności podejmowanych działań wspierających.• Malejąca liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wskazuje na wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i lepsze radzenie sobie rodzin z obowiązkami opiekuńczymi.• Utrzymująca się na bardzo niskim poziomie liczba rodzin, w których problemem był alkoholizm, sugeruje ograniczoną skalę tego zjawiska oraz brak jego eskalacji w środowisku lokalnym.• Spadek liczby rodzin objętych wsparciem z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby może oznaczać stabilizację sytuacji zdrowotnej części rodzin lub lepsze funkcjonowanie systemów wsparcia pozaspołecznego.• Zmniejszająca się liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej może wskazywać na wzrost samodzielności tej grupy lub skuteczność działań wspierających ich funkcjonowanie.• Brak konieczności podejmowania interwencji kryzysowych w analizowanym okresie może świadczyć o relatywnej stabilności sytuacji rodzin oraz o skuteczności działań zapobiegających eskalacji problemów.• Stabilny poziom przeprowadzanych wywiadów środowiskowych umożliwia	• Wysoki udział rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w każdym roku analizy stanowi słabą stronę, ponieważ wskazuje na trwały charakter potrzeb wsparcia w tej grupie, co ogranicza możliwość szybkiego usamodzielniania rodzin i generuje długofalowe obciążenie systemu pomocy społecznej.• Utrzymująca się wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, może świadczyć o utrwalonych trudnościach ekonomicznych, które nie ulegają istotnej poprawie mimo podejmowanych działań wspierających.• Wyraźny spadek liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny należy uznać za słabą stronę, ponieważ ogranicza możliwość prowadzenia pogłębionej, środowiskowej pracy z rodzinami wymagającymi długofalowego wsparcia.• Brak korzystania z poradnictwa specjalistycznego w całym analizowanym okresie może oznaczać niewystarczającą diagnozę potrzeb rodzin lub brak dostępu do adekwatnych form wsparcia specjalistycznego.• Malejąca liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną może wskazywać na ograniczone docieranie działań pomocowych do rodzin wychowujących dzieci, które mimo trudności nie korzystają z dostępnego wsparcia.• Ograniczona liczba rodzin wielodzietnych objętych wsparciem może utrudniać• prowadzenie pogłębionej diagnozy tej grupy oraz planowanie działań

bieżące monitorowanie sytuacji rodzin i szybkie reagowanie na pojawiające się trudności.

- Przypadki zakończenia pracy asystenta rodziny w 2022 roku z powodu osiągnięcia założonych celów potwierdzają, że w części przypadków podejmowane działania prowadziły do poprawy funkcjonowania rodzin i realizacji zaplanowanych efektów.

dostosowanych do ich specyficznych potrzeb.

Szanse (Opportunities):

- Systematyczny spadek ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną stwarza realną szansę na przejście z działań o charakterze masowym na bardziej pogłębioną i jakościową pracę z rodzinami o największych trudnościach, co może zwiększyć skuteczność wsparcia.
- Wyraźne ograniczenie liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezradności opiekunów-wychowawców wskazuje na potencjalną skuteczność dotychczasowych działań wspierających i tworzy przestrzeń do dalszego rozwijania profilaktyki zamiast interwencji.
- Utrzymujący się bardzo niski poziom rodzin z problemem alkoholowym daje możliwość skoncentrowania zasobów na innych obszarach problemowych bez konieczności intensywnego rozbudowywania działań naprawczych w tym zakresie.
- Spadek liczby rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej może świadczyć o poprawie ich samodzielności życiowej, co stwarza szansę na rozwijanie działań wzmacniających niezależność zamiast długotrwałego wsparcia finansowego.
- Zmniejszająca się liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą umożliwia lepsze dostosowanie wsparcia do rodzin z mniejszą liczbą dzieci, których potrzeby wymagają bardziej zindywidualizowanych form pomocy.
- Stabilny poziom przeprowadzanych wywiadów środowiskowych daje możliwość utrzymania bieżącej diagnozy

Zagrożenia (Threats):

- Wzrost liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia w 2024 roku może sygnalizować pogarszającą się sytuację ekonomiczną części gospodarstw domowych, co w przyszłości może prowadzić do ponownego wzrostu zapotrzebowania na pomoc społeczną.
- Utrzymujący się wysoki poziom ubóstwa jako przyczyny korzystania z pomocy społecznej stanowi zagrożenie dla stabilności rodzin i może generować kolejne problemy, w tym trudności wychowawcze i edukacyjne dzieci.
- Dominujący udział rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności wskazuje na długotrwały charakter wsparcia, który może ograniczać możliwość szybkiego usamodzielniania tych rodzin.
- Malejąca liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny może prowadzić do niewykorzystania tej formy pracy środowiskowej, szczególnie w przypadku rodzin wymagających długofalowego wsparcia.
- Wzrost liczby rodzin kierowanych do pracy z asystentem rodziny na podstawie decyzji sądu może świadczyć o późnym etapie reagowania na problemy rodzinne i ograniczonej skuteczności wcześniejszych działań profilaktycznych.
- Brak korzystania z poradnictwa specjalistycznego może oznaczać, że część potrzeb rodzin nie jest odpowiednio diagnozowana lub realizowana w ramach innych, mniej adekwatnych form wsparcia.
- Spadek liczby rodzin kończących pracę z asystentem z osiągnięciem celów może wskazywać na trudniejszy profil rodzin kierowanych do tej formy wsparcia lub

- sytuacji rodzin i wcześniejszego reagowania na pojawiające się trudności.
- Brak konieczności podejmowania interwencji kryzysowych stwarza warunki do planowego rozwijania działań zapobiegawczych i wzmacniających, zamiast reagowania wyłącznie na sytuacje nagłe.
 - Niewielka liczba rodzin korzystających z pracy asystenta rodziny daje potencjalną możliwość intensyfikacji i pogłębienia pracy z każdą rodziną, przy założeniu odpowiedniego ukierunkowania tej formy wsparcia.
 - Wahania liczby rodzin wymagających ochrony macierzyństwa mogą sygnalizować niestabilność sytuacji rodzin w tym obszarze, co w dłuższej perspektywie może zwiększać zapotrzebowanie na wsparcie opiekuńcze i socjalne.

Rozdział V

Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Pleśna, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które napotykają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu oraz wychowywaniu dzieci. W szczególności obejmuje on:

- Rodziny wychowujące dzieci, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z powodu problemów emocjonalnych, społecznych lub organizacyjnych.
- Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, które borykają się z zapewnieniem podstawowych warunków życia i rozwoju dla swoich członków.
- Rodziny zagrożone ubóstwem, w których niestabilne dochody obniżają jakość życia, ograniczają dostęp do edukacji i kultury oraz utrudniają prawidłowy rozwój dzieci.
- Rodziny doświadczające przemocy – fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej – potrzebujące wsparcia w zakresie ochrony przed osobą stosującą przemoc oraz odbudowy bezpieczeństwa i relacji w rodzinie.
- Rodziny, którym ograniczono lub odebrano prawa rodzicielskie, a dzieci przebywają w pieczy zastępczej, wymagające pomocy w reintegracji, odbudowie więzi oraz przygotowaniu do ponownego sprawowania opieki nad dziećmi.

Rozdział VI

Realizatorzy Programu

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Pleśna, który pełni rolę koordynatora oraz odpowiada za bieżącą realizację i monitoring działań podejmowanych w ramach programu.

Współdziałanie wszystkich podmiotów umożliwi skuteczne reagowanie na potrzeby rodzin oraz zapewni kompleksowe wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Rozdział VII

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026 - 2028

Celem głównym wyznaczonym w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Pleśna **jest wzmocnienie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój i koordynację lokalnego systemu wsparcia, podejmowanie działań profilaktycznych i pomocowych oraz ograniczanie potrzeby umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilnych warunków rozwoju dzieci.**

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

1. WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI RODZIN DO PRAWIDŁOWEGO WYPEŁNIANIA FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Zakres planowanych działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące
• Wspieranie rodzin przeżywających trudności poprzez systematyczną pracę socjalną, prowadzoną w oparciu o rozpoznanie sytuacji życiowej rodziny, analizę jej potrzeb i zasobów oraz działania ukierunkowane na poprawę relacji rodzinnych i warunków wychowawczych dzieci. • Realizowanie indywidualnych działań pomocowych dostosowanych do sytuacji i zasobów rodziny, z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci oraz stopnia nasilenia trudności opiekuńczo-wychowawczych, przy jednoczesnym angażowaniu członków rodziny w proces zmiany. • Zapewnianie poradnictwa socjalnego, wychowawczego i rodzinnego, które ma na celu wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, podnoszenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami oraz wspieranie rodziny w podejmowaniu odpowiedzialnych decyzji. • Podejmowanie działań motywujących członków rodziny do aktywnej współpracy z instytucjami wsparcia, poprzez budowanie relacji opartej na zaufaniu, wzmacnianie poczucia sprawczości oraz	• liczba rodzin objętych wsparciem w ramach pracy socjalnej i działań pomocowych, • liczba rodzin, dla których opracowano i realizowano indywidualne plany pracy, • liczba rodzin korzystających z poradnictwa socjalnego, wychowawczego lub rodzinnego, • liczba działań motywujących do współpracy z instytucjami wsparcia, • liczba rodzin, u których odnotowano poprawę funkcjonowania opiekuńczo-wychowawczego, • liczba przeprowadzonych ocen i monitoringów sytuacji rodzinnej.	GOPS, asystenci rodziny

zachęcanie do korzystania z dostępnych form pomocy.

- Rozwijanie umiejętności opiekuńczych rodziców poprzez edukację i instruktaż realizowane w środowisku domowym, ukierunkowane na poprawę organizacji życia codziennego rodziny oraz zapewnienie dzieciom właściwych warunków rozwoju.
- Monitorowanie postępów rodzin objętych wsparciem, prowadzone w sposób systematyczny i ciągły, w celu oceny skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzania niezbędnych modyfikacji w planie pracy z rodziną.

2. ZAPOBIEGANIE SYTUACJOM ZAGROŻENIA DOBRA DZIECKA ORAZ OGRANICZANIE POTRZEBY UMIESZCZANIA DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zakres planowanych działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące
• Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem poprzez wczesne rozpoznawanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, realizowane na podstawie bieżącej analizy sytuacji rodzinnej oraz współpracy z podmiotami mającymi kontakt z dzieckiem i rodziną.• Realizowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w środowisku lokalnym, których celem jest wzmacnianie prawidłowych postaw wychowawczych, ograniczanie narastania problemów rodzinnych oraz promowanie pozytywnych relacji w	• liczba rodzin objętych działaniami profilaktycznymi i wczesnym wsparciem,• liczba dzieci i rodziców uczestniczących w działaniach profilaktycznych,• liczba interwencji podjętych na wczesnym etapie trudności rodzinnych,	GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe

rodzinie.

- Tworzenie warunków do szybkiego reagowania w sytuacjach narastających problemów rodzinnych, poprzez koordynację działań instytucji lokalnych oraz podejmowanie interwencji na wczesnym etapie wystąpienia trudności.
- Zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, umożliwiającej dzieciom i rodzicom uzyskanie wsparcia adekwatnego do ich potrzeb rozwojowych i wychowawczych.
- Podejmowanie współpracy ze szkołami i placówkami wychowawczymi w zakresie wsparcia dzieci, polegającej na wymianie informacji, planowaniu wspólnych działań oraz koordynacji pomocy udzielanej rodzinie.
- Rozwijanie lokalnych form pomocy środowiskowej sprzyjających stabilizacji sytuacji rodzinnej, poprzez wzmacnianie sieci wsparcia, angażowanie instytucji oraz inicjowanie działań odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej.

- liczba osób korzystających ze specjalistycznej pomocy psychologicznej lub pedagogicznej,
- liczba podjętych form współpracy ze szkołami i placówkami wychowawczymi,
- liczba lokalnych inicjatyw lub form pomocy środowiskowej wspierających rodziny.

3. ROZWIJANIE SYSTEMU WSPARCIA RODZIN POPRZEZ PRACĘ ASYSTENTA RODZINY

Zakres planowanych działań

- Zapewnianie rodzinom wymagającym pomocy dostępu do wsparcia asystenta rodziny, realizowane poprzez systematyczną

Wskaźniki

- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,

Podmioty realizujące

GOPS

pracę w środowisku zamieszkania oraz dostosowanie intensywności wsparcia do stopnia trudności sytuacji rodzinnej.

- Wspieranie rodzin w organizacji życia codziennego oraz w realizacji obowiązków opiekuńczych, polegające na wzmacnianiu umiejętności planowania, gospodarowania zasobami oraz kształtowaniu prawidłowych postaw wychowawczych.
- Realizowanie działań edukacyjnych i instruktażowych w miejscu zamieszkania rodziny, ukierunkowanych na rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, poprawę funkcjonowania rodziny oraz zwiększanie samodzielności jej członków.
- Tworzenie i wdrażanie indywidualnych planów pracy z rodziną, uwzględniających zdiagnozowane potrzeby, możliwości oraz potencjał rodziny, a także cele możliwe do osiągnięcia w określonym czasie.
- Podejmowanie długofalowej pracy z rodziną ukierunkowanej na osiągnięcie samodzielności, prowadzonej w sposób ciągły i systematyczny, z uwzględnieniem stopniowego ograniczania wsparcia wraz z poprawą funkcjonowania rodziny.
- Monitorowanie efektów pracy asystenta oraz dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji rodziny, w celu zapewnienia skuteczności podejmowanych działań oraz adekwatności form wsparcia.

- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych planów pracy z rodziną,
- liczba wizyt i działań podejmowanych przez asystenta rodziny w środowisku domowym,
- liczba rodzin, u których nastąpiła poprawa funkcjonowania opiekuńczo-wychowawczego,
- liczba rodzin, które osiągnęły większą samodzielność w rozwiązywaniu problemów,
- liczba przeprowadzonych ocen i monitoringów efektów pracy z rodziną.

4. WSPIERANIE RODZIN

**DOŚWIADCZAJĄCYCH TRUDNYCH
SYTUACJI ŻYCIOWYCH, W TYM
PRZEMOCY DOMOWEJ**

Zakres planowanych działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące
• Podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa członków rodziny, realizowanych w sposób niezwłoczny i skoordynowany, z uwzględnieniem obowiązujących procedur oraz potrzeb osób wymagających wsparcia. • Realizowanie procedur wynikających z lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, polegające na uruchamianiu odpowiednich form pomocy oraz współdziałaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i wsparcie rodziny. • Wspieranie rodzin poprzez zapewnianie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej, dostosowanej do indywidualnej sytuacji rodziny oraz ukierunkowanej na stabilizację jej funkcjonowania. • Tworzenie warunków umożliwiających odbudowę poczucia bezpieczeństwa w środowisku rodzinnym, poprzez wzmocnienie zasobów rodziny, ograniczanie czynników ryzyka oraz wspieranie procesu zmiany sytuacji życiowej. • Rozwijanie współpracy z zespołem interdyscyplinarnym oraz innymi służbami, w celu zapewnienia spójności i skuteczności działań podejmowanych na rzecz rodziny oraz dzieci. • Monitorowanie sytuacji rodzin objętych działaniami	• liczba rodzin objętych działaniami interwencyjnymi, • liczba uruchomionych procedur wynikających z systemu przeciwdziałania przemocy domowej, • liczba rodzin korzystających z pomocy psychologicznej, socjalnej lub prawnej, • liczba działań realizowanych we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym i służbami, • liczba monitoringów sytuacji rodzinnej po podjęciu interwencji, • liczba rodzin, u których ograniczono nasilenie trudności i poprawiono poczucie bezpieczeństwa.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja

w celu ograniczenia eskalacji problemów, prowadzone w sposób systematyczny, umożliwiający ocenę skuteczności wsparcia i wprowadzanie niezbędnych korekt.

5. ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEJ ORGANIZACJI PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ WSPARCIA DZIECI I RODZIN OBJĘTYCH TYM SYSTEMEM

Zakres planowanych działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące
• Współdziałanie z powiatem w zakresie organizowania i funkcjonowania pieczy zastępczej, polegające na bieżącej współpracy organizacyjnej oraz wymianie informacji dotyczących sytuacji dzieci wymagających zapewnienia opieki zastępczej. • Zapewnianie wsparcia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej oraz osobom sprawującym nad nimi opiekę, realizowane poprzez koordynację działań pomocowych oraz umożliwianie korzystania z dostępnych form wsparcia. • Podejmowanie działań sprzyjających utrzymywaniu kontaktów dzieci z rodziną naturalną, o ile jest to zgodne z dobrem dziecka, poprzez organizowanie i wspieranie kontaktów oraz współpracę z instytucjami zaangażowanymi w ten proces. • Wspieranie rodzin biologicznych w działaniach zmierzających do odzyskania zdolności opiekuńczych, polegające na pracy z rodziną,	• liczba dzieci objętych systemem pieczy zastępczej, • liczba dzieci, dla których podejmowano działania na rzecz powrotu do rodziny, • liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem w celu odzyskania funkcji opiekuńczych, • liczba działań realizowanych we współpracy z powiatem w zakresie pieczy zastępczej, • liczba monitoringów sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, • liczba przypadków zapewnienia	GOPS, PCPR

wzmacnianiu jej kompetencji oraz przygotowywaniu warunków do bezpiecznego powrotu dziecka.

- Monitorowanie sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, prowadzone w celu bieżącej oceny warunków opieki, rozwoju dziecka oraz skuteczności podejmowanych działań wspierających.
- Realizowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny lub zapewnienia trwałej formy opieki, poprzez współpracę z właściwymi instytucjami oraz podejmowanie działań sprzyjających stabilizacji sytuacji życiowej dziecka.

trwałej formy opieki nad dzieckiem.

**6. PODNOSZENIE JAKOŚCI
LOKALNEGO SYSTEMU
WSPIERANIA RODZINY POPRZEZ
ROZWÓJ KOMPETENCJI KADR
I WSPÓŁPRACY
INSTYTUCJONALNEJ**

Zakres planowanych działań	Wskaźniki	Podmioty realizujące
• Organizowanie szkoleń oraz innych form doskonalenia zawodowego dla osób realizujących zadania programu,	• . liczba zorganizowanych szkoleń i form doskonalenia zawodowego,	GOPS, Urząd Gminy

ukierunkowanych na podnoszenie wiedzy, umiejętności oraz jakości pracy na rzecz dzieci i rodzin.

- Wspieranie rozwoju kompetencji pracowników socjalnych i asystentów rodziny, poprzez umożliwianie udziału w działaniach szkoleniowych oraz doskonalenie umiejętności niezbędnych do skutecznej pracy z rodziną.
- Zapewnianie możliwości udziału w szkoleniach specjalistycznych, dostosowanych do aktualnych potrzeb kadry oraz zmieniających się wyzwań w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- Podejmowanie działań sprzyjających wymianie doświadczeń pomiędzy instytucjami, polegających na organizowaniu spotkań roboczych, konsultacji oraz wspólnych inicjatyw służących doskonaleniu praktyki zawodowej.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w celu zapewnienia spójności, ciągłości oraz skuteczności podejmowanych działań pomocowych.
- Doskonalenie jakości planowania i realizacji działań pomocowych, poprzez analizę dotychczasowych doświadczeń, ocenę efektywności podejmowanych działań oraz wprowadzanie usprawnień organizacyjnych.

- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach i działaniach rozwojowych,
- liczba szkoleń specjalistycznych, w których uczestniczyła kadra,
- liczba spotkań i inicjatyw służących wymianie doświadczeń międzyinstytucjonalnych,
- liczba podmiotów współpracujących w ramach systemu wspierania rodziny,
- liczba działań usprawniających planowanie i realizację pomocy.

Rozdział VIII

Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026–2028

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna będzie przebiegać w sposób zintegrowany, kompleksowy i elastyczny, tak aby odpowiadać na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Wdrażanie działań będzie oparte na współpracy wielu partnerów, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych oraz osób i środowisk zaangażowanych w poprawę jakości życia dzieci, młodzieży i rodzin.

Koordinację Programu powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Pleśnej, który będzie odpowiedzialny za spójność realizowanych zadań z celami strategicznymi, a także za skuteczne ich wdrażanie. Współpraca w ramach Programu obejmie jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, instytucje oświatowe, służbę zdrowia, policję, sądy rodzinne, organizacje pozarządowe, wspólnoty religijne oraz lokalnych przedsiębiorców.

Działania będą prowadzone w sposób otwarty na zmieniające się potrzeby mieszkańców, z uwzględnieniem wniosków z monitoringu, ewaluacji oraz opinii społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na szybkie reagowanie na zjawiska kryzysowe, takie jak bezrobocie, przemoc domowa, uzależnienia czy problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży.

Realizacja zadań będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnorodnych źródeł finansowania, co pozwoli zapewnić stabilność działań i ich elastyczne dostosowanie do zmieniających się potrzeb. Planowane źródła finansowania obejmują:

- środki budżetów samorządowych (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego) – stanowiące podstawę finansowania lokalnych działań;
- środki z budżetu państwa, w tym dotacje i programy ministerialne;
- fundusze zewnętrzne, w tym:
 - fundusze strukturalne i programy Unii Europejskiej,
 - środki krajowych i regionalnych programów, takich jak Fundusz Przeciwdziałania Uzależnieniom czy Fundusz Sprawiedliwości,

- dotacje z programów grantowych (np. Program Aktywizacji Społecznej, FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich);
- wkłady własne organizacji pozarządowych w postaci finansów i zasobów rzeczowych;
 - darowizny i wsparcie sponsorów z kraju i zagranicy.

Dzięki partnerskiej współpracy i odpowiedniemu zabezpieczeniu finansowemu, Program będzie mógł funkcjonować skutecznie i długofalowo, umożliwiając szybkie reagowanie na nowe wyzwania oraz odpowiadając na zmieniające się potrzeby rodzin i całej społeczności lokalnej.

Rozdział IX

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pleśna na lata 2026–2028

Aby Gminny Program Wspierania Rodziny realizował swoje założenia w sposób skuteczny i odpowiadający rzeczywistym potrzebom mieszkańców, niezbędne jest prowadzenie systematycznego monitoringu oraz bieżąca ocena stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów. Procesy monitorowania i ewaluacji służą zapewnieniu efektywności, transparentności oraz ciągłego doskonalenia podejmowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Pleśna.

Regularna analiza realizowanych inicjatyw umożliwi ocenę ich skuteczności, adekwatności do lokalnych potrzeb oraz wpływu na poprawę funkcjonowania rodzin i społeczności. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleśnej jako jednostka odpowiedzialna za koordynację Programu, będzie corocznie – do dnia 31 marca – przygotowywał sprawozdanie z jego realizacji, uwzględniając aktualne wyzwania, potrzeby mieszkańców oraz rekomendacje dotyczące kierunków dalszych działań. Sprawozdanie należy przedstawić Wójtowi i Radzie Gminy.

Celem monitorowania i ewaluacji jest ocena skuteczności podejmowanych działań, sprawdzenie, czy osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom Programu, wskazanie obszarów wymagających korekty oraz dostarczenie danych potrzebnych do planowania

kolejnych działań. Proces ten umożliwia także aktywny udział partnerów społecznych – instytucji, rodzin i organizacji pozarządowych – w doskonaleniu Programu.

Do monitorowania wykorzystuje się okresowe sprawozdania jednostek realizujących zadania, badania ankietowe i wywiady z uczestnikami oraz analizę danych statystycznych, takich jak liczba interwencji czy liczba beneficjentów wsparcia. Ocena realizacji Programu odbywa się na podstawie ustalonych wskaźników.

Ewaluacja prowadzona jest w trzech formach: bieżącej – umożliwiającej szybkie reagowanie i wprowadzanie zmian, okresowej – rocznej analizy działań z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych, oraz końcowej – po zakończeniu cyklu Programu, służącej podsumowaniu efektów i sformułowaniu wniosków oraz rekomendacji.

Za organizację i prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleśnej, realizując ten proces we współpracy z partnerami Programu,

w tym szkołami, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

Wyniki ewaluacji służą wprowadzaniu usprawnień w realizowanych działaniach, planowaniu nowych form wsparcia, rozszerzaniu dotychczasowych inicjatyw oraz formułowaniu rekomendacji dla samorządu w zakresie polityki społecznej.

Przewodniczący Rady

Janusz Jarzab